

Koolitajanna,

30 a., soovib mehele minna. Räägib mitmed keeled — Eesti keel puudub. Armaštab ja aiuštab eestlasi. Ilma kaasavarata, töötab ise. Eluwaated tõfised, armaštab perefondliffu elu. Предл. только серьез. прошу писать по-русски. Почта до востреб. Предъяв. 3-рубл. бил. Д. О. 264476.

2. märtsi Päevalehes ilmunud kuulutus.

Täna 100 aastat tagasi

Koostanud emeriitprofessor **H e i n o R a n n a p**

1. märts

■ Läänemaa tulevase koolide inspektori Ernst Enno toimetusel hakkab Tartus ilmuma uus ajaleht Isamaa.

■ Saaremaal kingib Kaarma mõisnik D. von Poll Meedla külakoolile 1000 rubla ja alandab talude renti 10% tänuhäeks, et Meedlas “kõik asjata ärritused tulemata jäid”.

■ Koolilapsed maadlevad kooli minnes kange tuisu ja kõva küluga, kodus leetritega, lapsevanemad külmavõetud kartulitega ja Kopenhaagenist saabunud suhkru ostuga, “sest toiduaineid kusagilt enam osta ei saa” (Postimees).

■ Hugo Treffneri gümnaasiumi õpilane, 19-aastane noor-
kirjanik Friedebert Tuglas vabaneb Toompea vanglast.

2. märts

Päevalehes ilmub kuulutus: koolitajanna, 30-a, soovib mehele minna. Räägib mitmed keeled. Eesti keel puudub. Armaštab ja austab eestlasi. Ilma kaasavarata, töötab ise.

4. märts

■ Vaivara valla Uue-Sõtküla kooliõpetaja Aleksander Sarap lahkub oma kodukülalt Saraatovi kubermangu Estonia asunduse köstri-kooliõpetaja kohale. Päevaleht märgib: “Wähene palk ja selle veel wiletsam kättesaamine sundisid teda kodumaalt lahkuma ja wõersilt õnne otsima.”

■ Väikelaste Eest Hoolitsemise Seltsi algkooli õpetaja Jakob Westholm peab “Karskusekuratoriumis” kõne Muhamedist ja araablakest. “Kõne oli tubli ja asjalik.” (Virulane)

6. märts

Esimese naisena saab Saaremaal koolmeistriks “liikuvus” koolis neiu A. Wäin. Kooli peetakse üks nädal Leo, teine Imari külas.

7. märts

■ Rigasche Rundschau teatab: 1. dets 1905 – 1. veebr

1906 on Läänemeremaade kooliõpetajatest üles poodud kaks ja maha lastud 11. Maha on põletatud neli koolimaja.

■ Läänemaal seisavad koolid leetrite ja sarlakite pärast. Inspektor Schumakov ei leia koolide külastamise päeval Karula ja Hanila kihelkonnas ühtegi töötavat kooli.

8. märts

Haridusministeerium kehtestab valju eeskirja, mille järgi keskkooliõpilased enam “iseäralise sundiwa põhjusega tunnil tulemata jääda ei või”. Direktorid peavad teatama iga kuu kuraatorile korratult koolis käivate õpilaste nimed.

10. märts

■ Haridusministri ettepanekul otsustab Tartu ülikooli professorite nõukogu ametisse seada eesti- ja läti keelsed usuteaduse professorid, kuigi teaduskonna neljast professorist olid kolm vastu ning ülikooli kõik saksa professorid keeldusid hääletamast.

■ Karistuseks rahva mässumeelsuse pärast võtab parun von Toll Märjamaa vallalt ära mõisale kuuluva Tolli küla koolimaja. Koolitöö seiskub.

13. märts

Valitsus teatab, et junkrukoolidesse ja kõrgematesse sõjaväe õppeasutustesse ei võeta enam naisemehi õpilasteks.

16. märts

■ Pärnus süttib enne riigivolikogu valimiste koosolekut segastel asjaoludel gümnaasiumi turnisaal.

■ Haridusministeerium annab käsu kõik õpilased, kes tõrkumiste tõttu mais eksamitele ei ilmu, koolist välja heita.

17. märts

Pihkva kadetkorpuse ülem polkovnik Levšin saab Riia õperingkonna kuraatoriks. Postimees märgib: “Wene lehed harutasid seda asja õige elawalt. Mingisugust ühendust

Läänemeremaaga ei ole hr Lewshinil olnud ja ta ei ole selle maa keerulise kooli küsimusega põrmugi tuttaw. Kas tõesti minister Tolstoil selle praegusel ajal kõige tähtsama kuratori koha päale kohasemat kandidati ei ole.”

19. märts

Võru linna tütarlastekooli õpetaja neiu Popowkina laseb oma õpilaste suureks ehmatuseks end öösel revolvrüst maha.

20. märts

Karistusroodu ohvitser nõustub jätma Nissi Karskuse Seltsi maja, kus miitingut peetud, maha põletamata vaid siis, kui hoone kihelkonnakoolile üle antakse (Päevaleht).

21. märts

■ Liivimaa mõisnike maapäev Riias otsustab asutada “rühelkondlise realkooli” Viljandisse.

■ Preisi haridusminister vabastab oma määrusega kõik Baltimaade tehnikakõrgkoolide üliõpilased õppemaksust ja määrab Greifswaldi, Königsbergi ja Berliini ülikoolis 60 Balti üliõpilasele igaühele 75 marka abiraha.

27. märts

Postimehe järgi on laste nakkushaigused sarlakid, leetrid ja rõuged nii Eesti- kui ka Liivimaal paljud lapsed sel talvel hauda kandnud. Nüüd on Hiiumaal Reigis veel ka seahaiigus (svinka) laste hulgas levinud ja takistab koolitööd.

1. aprill

■ Tartu ülikooli kirikuajaloo professor filosoofiadoktor Jan Kvačala, Lääne-Euroopas tuntud Komenský uurija, on kutsutud võtma osa arheoloogiakongressist Monakos.

■ Pärnu õpilased jälgivad põnevusega jääminekut: jää viib Sauga jõesuus talvekorteris olnud 70–80 laeva suure mürinaga üksteise otsa, tõmbab ankrust lahti ja kannab merele.

7. aprill

Pärnulased matavad Sauga kooliõpetajat P. Frischi, kelle koolideinspektor Prosljakov ülekohtuselt lahti lasi ja kes seejärel südamerabandusse suri.

8. aprill

Arstiteaduskonna üliõpilased V. Oja ja V. Reier, kes Tartu maa valdadesse sarlakite vastu võitlema saadeti, kannavad ette selle haiguse lõppemisest, kuigi mõisamoonakate majades elavad lapsed ja sead ühes toas.

11. aprill

Peterburi merekoolis toimuvad riiklikud laevajuhtide kutseeksamid. Paldiski merekooli lõpetajatest saavad 3. järgu tüürimehe õiguse neli noormeest Hiiumaalt ja 4. järgu tüürimehe õiguse 12 noormeest Tallinnast, Naissaarelt, Haapsalust jm.

13. aprill

Tallinna Warandusliselt Kehwade Algekooli Õpilaste Abiandmise Selts esitab aastaaruande: tegevliikmeid 55; korjandusest, näitemüügist ja kontserdist puhaskasu 550 rbl. Abi an-

tud sellest summast söögi, jalanõude, õppeabinõude, arstimise, ristimistunnistuste muretsemise päale ja õpperahaks.

14. aprill

Riigi volikokku valitakse saksa elanikkonna suureks pahameeleks neli eestlast, nende hulgas Jäneda valla koolmeister August Lubi, kes on Ambla vallakooli õpetaja poeg, lõpetanud Tallinna linnakooli juures pedagoogikaklassi.

15. aprill

Järvamaa Liigvalla kitsi vallavolikogu tahab valida Ao ja Edro koolile õpetajad, kuid mõlemad ilma rahapalgata, lubades neil vaid kasutada kooli maad.

18. aprill

Ambla koguduse pastor korraldab riigivolikogu liikme, vallakoolmeisteri A. Lubi auks piduliku lõunasöögi. “Koguni ootamata uudiseks oli seekord, et ka kooliõpetajad õpetajaga ühes lauas söiwad, kuna nad alati senini seesugustel koosoleku päevadel /olid lõpueksamid/ õpetaja köögi kõrval iseäraldi söiwad” (Postimees).

19. aprill

Keiser annab loa Balti kubermangude erakoolides teha õppetööd eesti, läti või saksa keeles.

23. aprill

On jüripäev. Õpilased rõõmustavad soojade ilmade üle. Sooja on vilus 26 kraadi. Nii varajast kevadet ei mäleta keegi. Toomingad ja viljapuud on õitsemise lõpetanud, õitsevad veel sirelid. Ujumine on täies hoos.

24. aprill

Keiser vabastab rahvahariduse ministri kohalt krahv Tolstoi ja määrab uueks haridusministriks riiginõukogu liikme, hoovimeistri ja senaatori Mihhail Petrovitš von Kauffmanni.

26. aprill

Riiginõukogu otsustab vähendada sõjaväeteenistuse aega: keskkooli- ehk gümnaasiumikursuse täielikult lõpetanud peavad teenima edaspidi tegevvaes vaid kaks aastat, teise järgu õppeasutuse lõpetanud kolm aastat.

27. aprill

■ Teoloogiakandidaat, mõlema Pärnu gümnaasiumi usuõpetuse ja eesti keele õppejõud August Nigol “wõeti kinni ja wiidi wangitorni”. Nädal hiljem vabaneb ta vanglast, õpekonna kuraator laseb ta ametist lahti ja karistusvägede ülem kindral Veršinin saadab Siberisse (Saarlane).

■ Jäneda kooliõpetaja August Lubi võtab Talvepalees Gregoriuse troonisaalis 426 saadiku hulgas osa riigivolikogu avamisest, kus keiser ise avab istungi. Kogu riigis on see päev kuulutatud pühapäevaks.

30. aprill

Tallinna linnatohter teatab: 15.–30. aprillini on linnas rõugehaigeid 14 (nendest 4 last surnud), influensas 12, soetõves 4, difteerias 1, kopsupõletikus 2. Ilma hinnata pannakse rõugeid viimast päeva (Päevaleht).

Järgneb.